

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרַשַׁת יִתְרוֹ

כד' שבט תשפ"א

הפטרה: בשנת מות המלך עזריהו

יציאת השבת ר"ת 18:22

תעניות שובב"ם ב, ה, ב

מברכים ראש חודש אדר שיחול בימים שישי שבת

המולד ביום שישי 6:19, 4 חלקים

גיליון 606

יציאת השבת:

17:56

ירושלים: 17:56

כניסת השבת:

16:45

ירושלים: 16:42

"ראים את הקולת"

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

בפרשתנו מובא המעמד הנשגב של קבלת התורה. בתוך התיאור מובא (כ, טו): "וְכָל הָעָם רְאִים אֶת הַקּוֹלֶת". מה הסיבה שבגללה היו צריכים לראות את הקולות, לכאורה היה די שישמעו? נוכל לומר, שאינו דומה אדם המפעיל בקבלתו חוש אחד, לזה המפעיל שני חושים. בזמן שמלמדים תינוק את אותיות הא-ב, דואגים שישמע אותם, יראה אותם וגם שיכתוב אותם, ולפי המנהג שנותנים לתינוקות של בית רבן ללקק את האותיות הטבולות בדבש, הרי שכל החושים מצטרפים לחוויית הלימוד הזו, מסתבר, שהשתמשות בחושים נוספים מביאה לזכירה עמוקה יותר של הדברים.

סיבה נוספת שראו עם ישראל את הקולות, כדי שלא יהיה פתחון פה למישהו לפרש את דברי התורה שלא כהלכה. יש אדם שיאמר: נכון שיש מצווה שלא לגנוב אך יש כאלו שמצווה לגנוב מהם! וכמו שיש אנשים שלא תמיד נוהגים ביושר, אך כן נוהגים לומר: הגונב מגנב פטור, ואינם מבינים כי אמנם פטור הוא מתשלומי כפל, אך מחויב הוא בהחזרת הקרן.

אנשים כאלה מפרשים את מאמר ה': לא תגנוב, במקום באל"ף בוא"ו: לו תגנוב! וכן ביתר האיסורים. כלומר, מוצאים לעצמם היתר לדבר אסור. ולפיכך היה צורך שכל העם יראו את הקולות וידעו באופן ברור כי לפנייהם איסור. השבת נקרא מחדש על מתן תורה ועשרת הדברות, ובכך נקבל בעזרת ה' את התורה מחדש, יהי רצון שנוכח לראות את הקולות, בגאולה השלימה בקרוב בימנו אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

עשרת הדברות

בפרשה זו אנו קוראים על מעמד הר סיני בו זוכים עם ישראל לקבל את התורה. עשרת הדברות נכתבו על שני לוחות, והן מחולקות לשתי קבוצות, המישה ציוויים לכל אחד משני הלוחות. הקבוצה הראשונה מכילה את המצוות הקשורות לתחום שבין אדם לבוראו (בין אדם למקום), ובקבוצה השנייה מצויות המצוות שבין אדם לחברו.

המצוות שבין אדם למקום הן (שמות כ', ב'-י"ג):

אנכי ה' אלוך - הכרה במציאות אלוים אחד ויחיד.

לא יהיה לך אלוים אחרים על פני - איסור לעבוד כוחות אחרים או ליחס להם יכולת השפעה על הבריאה.

לא תשא את שם ה' אלוך לשוא - חובה להזהר בכבודו של שם אלוים, לא להשבע בשמו שבועת שוא וכדומה.

זכור את יום השבת - חובת שמירת השבת, המעידה על בריאת שמים וארץ בששת ימי בראשית.

כבד את אביך ואת אמך - לכאורה זה בן אדם לחברו, אך זה אינו נכון. מצוה זו נחשבת כמצוה שבין אדם לבוראו! החובה לכבד הורים נובעת מהכרת טובה כלפי מי שטרח והשקיע את חייו בגידול ילדיו. באמצעות ההכרה בסמכות ההורים, מחנך האדם את עצמו לקבל את מורותיו של בורא העולם, שהכרת הטובה כלפיו מקיפה את כל קיומנו.

על הלוח השני חקוקות חמש מצוות שבין אדם לחברו:

לא תרצח - איסור לרצוח אדם.

לא תנאף - שמירה על ערכי המשפחה, לדבוק בבן הזוג.

לא תגנוב - איסור גניבה. לפי הפרשנים, בגונב נפשות הכתוב מדבר. כלומר, חטיפה לצורך דרישת כופר.

לא תענה ברעך עד שקר - איסור להעיד עדות שקר בחברו.

לא תחמוד אשת רעך, בית רעך וכל אשר לרעך - איסור לחמוד, להתאוות לרכושו ולכל מה ששייך לחברו.

נתמקד באחת המצוות: לכאורה, הציווי האחרון מעורר תמיהה: מדוע מצוות לא תחמוד שייכת לתחום שבין אדם לחברו? כלום נגרם נזק כלשהו לזולת כאשר אדם אחר חומד בלבו את רכושו? מהו איפוא העוול הנעשה בתחום זה, עד שהתורה מצאה לנכון להטיל איסור על מחשבות אלו? מכאן ניתן ללמוד על ייחודיותן של מצוות התורה. בניגוד לחוק האזרחי, ציווי התורה בתחום שבין אדם לחברו לא נועדו למטרת מניעת חיכוכים בלבד. התורה מעוניינת לחנך את האדם ולעקור מלבו את שורש הרע. גניבה, רצח ושאר הפשעים אינם מתחילים ברגע בו יוצא הפושע למשימתו. בדרך כלל האדם הופך לפושע בהדרגה, תוך כדי תהליך נפשי ממושך.

כאשר נרקמת במוחו לראשונה התוכנית לבצע פשע, הוא שוקל היטב מחשבה רעה זו, ומסלק מעל עצמו את המחשבות הנפשיים המונעים ממנו מלפגוע בזולת. ברגע שקיימת מוכנות נפשית לרצח, הופך האדם לרוצח בכח; מכאן ועד הביצוע בפועל המרחק קטן. איסור "לא תחמוד" הוא השמירה על המחסום הנפשי. איסור "לא תחמוד" מהווה בסיס איתן לקיומם של יחסים תקינים בחברה. והשלכתו המעשית הינה רבת היקף.

עיון נוסף בעשרת הדברות שכאמור נחלקות לשני חלקים, מגלה פרט מעניין נוסף: בשתי הקבוצות מצויה מצוה שהיא רעיונית בעיקרה. בקבוצה הראשונה המצוה היא: "אני ה' אלוהיך", ובקבוצה השנייה: "לא תחמוד". מכאן לומדים אנו כלל גדול: מי שמשייך את תחום היחסים שבין האדם לאלוהים ללב בלבד, ואת תחום המצוות שבין אדם לחברו לעולם המעשה, אינו אלא טועה.

בשני התחומים כאחד חייב להיות שילוב של מחשבה עם עשייה. העובד את אלוהי בלבד בלבד, לא יצא ידי חובתו. גם זה השומר על יחסים טובים עם סביבתו, אולם אין הוא יודע להעריך אותה, גם הוא לא מילא את חובתו.

גם הסדר בו נכתבו עשרת הדברות מבליט את השילוב בין התחום הפנימי והמחשבתי של האדם לתחום המעשי. שתי המצוות, הראשונה והאחרונה בעשרת הדברות, שייכות לתחום הרעיוני, וביניהן נמצא תחום העשייה. המחשבה חייבת לתרום לקידום העשייה, ומאידך, על העשייה לרומם את המחשבה ולקשר אותה לבורא. קיים כאן מעגל שלעולם אינו נסגר. בתווך ניצב האדם שגם הוא לעולם אינו דורך במקום. אם זכה - הוא משתלם והולך, מתעלה ומשתפר, ואם לאו, הרי הוא נמצא בנסיגה מתמדת. עשרת הדברות מסמנות את הדרך העולה לכיוון הפסגה, לכיוון ההתקשרות לבורא, שהוא מקור הטוב והאושר כאחד.

היכלת משה רבנו העולמי

חידון השבת העולמי להלכות שבת

חידון השבת העולמי

מהרו להירשם!

פרסים לזוכים

יזכה בפרסים כשווי 1000 ₪.

מקום שני

יזכה בפרסים כשווי 500 ₪.

ומקום שלישי

יזכה בפרסים כשווי 300 ₪.

בכדי לאפשר לכולם להשתתף בחידון השנה יתקיימו שני חידונים:

בע"ה בתאריך ה' אדר התשפ"א יום רביעי 17.02.2021 בשעה 15:00

יתקיים חידון חידון השבת העולמי בהלכות שבת בחידון טלפוני

הכנה לחידון וההוראות במספר טלפון 077-5364007 או במספר 079-9413120

בכדי להשתתף יש להירשם במענה הממוחשב, להקשיב לשיעורים ולענות על שאלות הטריוויה (לצבור נקודות). בתאריך החידון תזכו להתחרות עם ילדים מכל הארץ בשידור טלפוני חי כאשר קווי הטלפון יפתחו ותזכו להשתתף בו זמנית עם מאות ילדים מכל הארץ.

בע"ה בתאריך ו' אדר התשפ"א יום חמישי 18.02.2021 בשעה 15:00

יתקיים חידון חידון השבת העולמי בהלכות שבת בפלטפורמת Zoom

ביום החידון נכנס סולנו להתמודד עם מאות ילדים מכל הארץ. החידון יהיה פתוח לכניסה משעה 14:30.

חוברת הכנה לחידון נמצאת באתר ארגון שמחת משה רבינו

www.hidonshabat.co.il

יש להירשם בטופס ההרשמה באתר!

חידון טלפוני

חידון בזום

בהצלחה לכולם! אד קדימה להירשם ולענות על השאלות ההכנה ולהשתתף בחידון!

מי יתן שזוכה להגיע לתעודת החידון בירושלים ברגלי האומה כפי שהיה בשנים קודמות אתן. בברכה ארגון שמחת משה רבינו.

לפרטים נוספים ניתן לכתוב ל:

מחנה מנחם 052-5656097

מחנה מנחם 052-4202647

